

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2024

ՀՈՒՆԻՍ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 7

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

1) Ե՞րբ է արգելվել հայկական մեհենագրության գործածությունը.

- 1) III դարում
- 2) V դարում
- 3) II դարում
- 4) IV դարում

2) ՀՄԽՀ-ում գյուղատնտեսական միասնական հարկը շրջանառության մեջ է մտել՝

- 1) 1923 թ.
- 2) 1924 թ.
- 3) 1921 թ.
- 4) 1922 թ.

3) Արամ անունով երկիրը հիշատակվում էր դեռևս՝

- 1) Ք. ա. XXIV դարում
- 2) Ք. ա. XXVIII դարում
- 3) Ք. ա. XXIII դարում
- 4) Ք. ա. XXII դարում

4) Ե՞րբ է հրապարակվել ՀՅԴ հռչակագիրը.

- 1) 1893 թ.
- 2) 1890 թ.
- 3) 1891 թ.
- 4) 1892 թ.

5) Ե՞րբ է գահակալել Դավիթ Անհողինը.

- 1) 989–1048 թթ.
- 2) 998–1058 թթ.
- 3) 989–1047 թթ.
- 4) 998–1048 թթ.

6) Ե՞րբ են մոնղոլներն առաջին անգամ ներխուժել Այսրկովկաս.

- 1) 1220 թ.
- 2) 1226 թ.
- 3) 1231 թ.
- 4) 1236 թ.

7 XIX դարի առաջին ռուս-թուրքական պատերազմի ժամանակ ռուսական զորքը ե՞րբ է գրավել Ախալքալաքի բերդը.

- 1) 1809 թ.
- 2) 1812 թ.
- 3) 1811 թ.
- 4) 1810 թ.

8 Դրոյի և Նժդեհի ջոկատները Ջանգեզուրից մտել են Արցախ՝

- 1) 1919 թ. հուլիսին
- 2) 1920 թ. ապրիլին
- 3) 1919 թ. դեկտեմբերին
- 4) 1919 թ. հոկտեմբերին

9 Միջազգային ո՞ր կազմակերպության է անդամակցել ՀՀ-ն 1991 դեկտեմբերի 21-ին.

- 1) Եվրախորհուրդ
- 2) ԱՊՀ
- 3) ԵԱՏՄ
- 4) ՄԱԿ

10 Ո՞ր գավառը չէր մտնում ռուս-թուրքական 1877–1878 թթ. պատերազմից հետո ձևավորված Կարսի մարզի մեջ.

- 1) Կաղզվանի
- 2) Արդահանի
- 3) Օլթիի
- 4) Ալաշկերտի

11 Որքա՞ն հայկական եկեղեցիներ և վանքեր ավերվեցին կամ կողոպտվեցին Մեծ եղեռնի ժամանակ.

- 1) 2550
- 2) 1500
- 3) 2000
- 4) 2350

12 1920–ական թթ. սկզբին որտե՞ղ էին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները.

- 1) Սիրիայում և Լիբանանում
- 2) Ֆրանսիայում և Իրանում
- 3) Բուլղարիայում և Ռումինիայում
- 4) ԱՄՆ-ում և Կանադայում

13 Որքա՞ն էր նախարարական հեծելազորի ընդհանուր թիվն ըստ «Զորանամակ»-ի.

- 1) 48 0000
- 2) 27 000
- 3) 35 000
- 4) 55 000

14 Ո՞վ է հատել մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամները.

- 1) Երվանդ I
- 2) Արշամ
- 3) Շամ
- 4) Երվանդ II

15 Ո՞վ էր հայոց իշխանն ու սպարապետը 748–750 թթ. ապստամբության սկզբին.

- 1) Դավիթ Մամիկոնյանը
- 2) Արտավազդ Մամիկոնյանը
- 3) Սմբատ Բագրատունին
- 4) Աշոտ Բագրատունին

16 Ստորև նշված տարածքներից ո՞րը չի մտել Վահրամյանների իշխանության մեջ.

- 1) Ջավախք
- 2) Տավուշ
- 3) Փառիսոս
- 4) Գարդման

17 Ո՞ւմ դեմ կատարած արշավանքից էր վերադարձել հայոց արքան.

«Հայոց թագավորը վերադարձավ մեծ հաղթությամբ, շատ ավարով ու ցնձալից ուրախությամբ. նա վերադարձավ Հայաստան՝ Այրարատ գավառը՝ Վաղարշապատ քաղաքը. եկավ մեծ ուրախությամբ, բարի անունով ու շատ ավարով»:

- 1) Կովկասի լեռնականների
- 2) Պարսկաստանի
- 3) Կապադովկիայի
- 4) Հռոմեական կայսրության

18 Ո՞ւմ որոշումից է մեջբերված հատվածը.

«Պատրաստ լինել իշխանությունը գրավելու, երբ նեցուկ կունենանք մի հարևան երկիր, որով հնարավոր կլինի կապվել բանվորագյուղացիական Ռուսաստանի հետ»:

- 1) Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունների՝ Երևանում հրավիրված առաջին կոնֆերանսի
- 2) Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունների՝ Թիֆլիսում հրավիրված առաջին կոնֆերանսի
- 3) Հայաստանի կոմունիստական կազմակերպությունների՝ Բաքվում հրավիրված առաջին կոնֆերանսի
- 4) հայ բոլշևիկների Ալեքսանդրապոլի կոմիտեի

19 Ընտրել պատմական տերմինների սխալ բացատրությունները.

- ա. Թեգարամա երկիրն այդպես է կոչվել Արամ նահապետի հոր՝ Թորգոմի անունից:
- բ. Ուրարտուն Արարատ անվան ասորեստանյան տարբերակն է:
- գ. Հայասա՝ իւեթերեն նշանակում է մեծ երկիր:
- դ. Հունական ավանդության համաձայն՝ Հայաստանի Արմենիա անվանումն առաջացել է արգոնավորդ Յասոնի անունից:
- ե. Տուշպա անունը համարժեք է արդի հայերենի Տոսպ անվանը:
- զ. Հայաստանում I-III դարերն ընդգրկող ժամանակաշրջանը հայտնի է «ուշ հելլենիզմ» անունով:

- 1) բ, ե, գ
- 2) ա, գ, զ
- 3) բ, դ, ե
- 4) ա, գ, դ

20 1863 թ. Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ արևմտահայության կյանքը կազմակերպող մարմիններից Ազգային ժողովը կոչվել է նաև՝

- 1) Կենտրոնական վարչություն
- 2) Սահմանադիր ժողով
- 3) Երեսփոխանական ժողով
- 4) Ազգային խորհուրդ

21 Թվարկվածներից որո՞ն է Արցախում և Սյունիքում 1720-ական թթ. հայ ազատագրական զինված պայքարի հետևանք.

- 1) արևելահայության նկատմամբ պարսիկների կողմից բռնությունների և հարկերի վերացումը
- 2) հայ ժողովրդի ինքնագիտակցության և ազատասիրական ոգու բարձրացումը
- 3) սեփական ուժերի նկատմամբ հավատի կորուստը
- 4) թուրք-պարսկական լծից եվրոպական երկրների օգնությամբ ազատագրվելու գիտակցության ամրապնդումը

22 Գտնել ճիշտ պատասխանը.

Հայաստանի Հանրապետությունը մասնակցեց Փարիզի հաշտության խորհրդաժողովին և իրավական (դե յուրե) ճանաչում ստացավ Անտանտի երկրների կողմից, որովհետև՝

- 1) այդ մասին տերությունների ղեկավարները պայմանավորվել էին ՄԱԿ-ի վեհաժողովում:
- 2) նա այդ իրավունքը ստացել էր Ազգերի լիգայի կողմից:
- 3) նորահռչակ հայկական պետությունը դարձել էր աշխարհամարտի մասնակից կողմ:
- 4) նորահռչակ հայկական պետության զինված ուժերը պատերազմում էին Խորհրդային Ռուսաստանի դեմ:

23 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ Արծրունու օծումը հայոց թագավոր
- բ. Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- գ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփանոս Սալմաստեցու կողմից
- դ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- ե. Ամասիայի թուրք-պարսկական հաշտության պայմանագրի կնքումը
- զ. Ջհանշահի գահակալման ավարտը

- 1) դ, գ, ա, գ, ե, բ
- 2) դ, ա, գ, գ, ե, բ
- 3) ա, դ, գ, գ, բ, ե
- 4) դ, ա, գ, գ, բ, ե

24 Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայերի զանգվածային ներգաղթը դադարեցնելու մասին
- բ. հայ ազգային երեք կուսակցությունների կողմից համազգային կենտրոնական մարմնի ստեղծումը՝ Հայկական հարցի լուծման համար գործողության միասնական ծրագիր մշակելու նպատակով
- գ. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի ժամանումը Բաթում
- դ. Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի կողմից հեռագրի ուղարկումը երեք տերությունների ղեկավարներին՝ Հայկական հարցը առաջիկա կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով
- ե. 89-րդ Թամանյան դիվիզիայի կազմացրվելը
- զ. Հայերի զանգվածային աքսորը Ալթայի երկրամաս

- 1) ա
- 2) ե
- 3) դ
- 4) գ

25 Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադիր արքա

Քաղաք

1. Սարգուրի I
2. Արգիշտի I
3. Արտաշես I
4. Շամ Երվանդական
5. Սանատրուկ

- ա. Ջարիշատ
- բ. Մծուրք
- գ. Տուշպա
- դ. Երվանդաշատ
- ե. Էրեբունի
- զ. Սամոսատ

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-բ
- 2) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-դ
- 3) 1-զ, 2-ե, 3-բ, 4-դ, 5-զ
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ

26 Կատարել համապատասխանեցում.

Հրատարակման վայր

Պարբերական

1. Վենետիկ
2. Կալկաթա
3. Կ. Պոլիս
4. Թիֆլիս

- ա. «Ազգասեր»
- բ. «Լրո զիր»
- գ. «Բազմավեպ»
- դ. «Կովկաս»
- ե. «Ազդարար»

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ
- 2) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
- 3) 1-զ, 2-ա, 3-բ, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-բ

27 Ի՞նչ տարածքներ էր զբաղեցնում հնդեվրոպական նախահայրենիքը.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհը, Փոքր Ասիայի արևելյան, Միջագետքի հյուսիսային և Իրանական սարահարթի հյուսիսարևելյան շրջանները
- 2) Հայկական լեռնաշխարհը, Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան, Փոքր Ասիայի արևմտյան, Միջագետքի հյուսիսային շրջանները
- 3) Հայկական լեռնաշխարհը, Փոքր Ասիայի արևելյան, Միջագետքի հյուսիսային և Իրանական սարահարթի հյուսիսարևմտյան շրջանները
- 4) Հայկական լեռնաշխարհը, Միջագետքի արևելյան, Փոքր Ասիայի հյուսիսային, Իրանական սարահարթի հյուսիսարևելյան շրջանները

28 Ե՞րբ է գոհվել հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանը.

- 1) 685 թ.
- 2) 689 թ.
- 3) 686 թ.
- 4) 681 թ.

29 Հայիեղկունը վերակազմավորվել է ՀՄԽՀ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի՝

- 1) 1921 թ. հունիսի 24–ին
- 2) 1921 թ. մայիսի 21–ին
- 3) 1920 թ. դեկտեմբերի 6–ին
- 4) 1921 թ. ապրիլի 2–ին

30 Ո՞ր պատմիչն է հավաստիացնում, թե Արտաշատի տեղանքն ընտրել է հռչակավոր գորավար Հաննիբալը.

- 1) Պոլիբիոսը
- 2) Բուզանդը
- 3) Պլուտարքոսը
- 4) Ստրաբոնը

31 Ո՞վ է գլխավորել Բաքվի հայերի 1905 թ. ինքնապաշտպանությունը հայ–թաթարական ընդհարումների ժամանակ.

- 1) Վարդանը
- 2) Նիկոլ Դումանը
- 3) Սևբարեցի Սաքոն
- 4) Համազասպը

32 Ո՞վ է մեջբերված հատվածի հեղինակը.

«Հայոց թագավոր [.....]–ը ուներ միջակ հասակ, բայց հակված էր դեպի ամեն մի մեծ բան և մանավանդ դեպի պատերազմական գործերը: Նա հավատարիմ պահապան էր արդարադատության և իր կենցաղավարության մեջ զուսպ էր, նաև չափավոր ու ողջամիտ էր, ինչպես լավագույնները հույների և հռոմայեցիների մեջ»:

- 1) Տակիտոսը
- 2) Ապպիանոսը
- 3) Ամմիանոսը
- 4) Արիանոսը

33 Ո՞ւմ ընդունած կոչից է մեջբերված հատվածը.

«Թուրքիայի կորստաբեր պահանջները և վիրավորական տանադրությունը վերջապես ազդեց հայ ժողովրդի հոգու վրա: Այժմ, գոնե, պարզվում է, որ մենք մեր հույսը պիտի կապենք մեր խիզախության հետ: ... Վերջին պատերազմական ու քաղաքական անցքերը որոշ լքում, ոգու անկում էին առաջացրել: Այսօր այդ հիվանդությունը բուժվում է, հին խիզախությունը վերածնվում է, և այդ փրկության միակ իրական ելքն է մեր դժվարին պայմաններում ու ժամանակներում»:

- 1) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի
- 2) Հայկական կորպուսի հրամանատարի
- 3) Արևմտահայերի ազգային խորհրդի
- 4) Հայաստանի ապահովության խորհրդի

34 Հայոց ո՞ր սպարապետն է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրտինք թափելու... հասնուցումն ա՛յս եղավ: Բայց այս մահը երանի՛ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

- 1) Վահան Մամիկոնյան
- 2) Վասակ Մամիկոնյան
- 3) Մանվել Մամիկոնյան
- 4) Մուշեղ Մամիկոնյան

35 Ի՞նչ անուններով է հայտնի 867 թ. Բյուզանդիայում գահ բարձրացած արքայատոհմը.

- 1) Հայկյան
- 2) Մակեդոնական
- 3) Արշակունյաց
- 4) Հայկական
- 5) Բագրատունյաց

36 Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Ազգային միացյալ կուսակցության 1973 թ. ձևավորված ղեկավար մարմինը՝ խորհուրդը, որդեգրեց մի ռազմավարություն, որը կոչվում էր «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով»:
- 2) 1991 թ. գարնանը ԼՂԻՄ Մարտակերտի շրջանի Գետաշեն, Մարտունաշեն և Շահումյան բնակավայրերում խորհրդային բանակի հետ համագործակցությամբ ադրբեջանական իշխանությունների իրականացրած գործողությունը կոչվում էր «Կուլցո»՝ «Օղակ»:
- 3) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին Հայաստանի Գերագույն խորհրդի արտահերթ նստաշրջանում ընդունված որոշումը վերնագրված էր «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին»:
- 4) Երևանում 1988-1990 թթ. տեղի ունեցած հանրահավաքների վայր Թատերական հրապարակն այժմ կոչվում է Անկախության հրապարակ:
- 5) Խորհրդային իրականությունն առանց ուժային միջոցների, գաղափարական ճանապարհով փոփոխելու պայքարի ուղին ընտրած մարդկանց կոչում էին իրավապաշտպան:

37 Թվարկվածներից որո՞նք են Գավգամելայի ճակատամարտի արդյունքներ.

- 1) Մելնկյան պետությունը մասնատվեց ստրատեգիաների:
- 2) Հայաստանը թոթափեց Մելնկյան գերիշխանությունը:
- 3) Մեծ Հայքը մտավ Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության մեջ:
- 4) Միթրաուստեսը հռչակեց Փոքր Հայքի անկախությունը:
- 5) Դարեհ II-ը զրկվեց աքեմենյան գահից:
- 6) Երվանդ III-ը դարձավ Մեծ Հայքի թագավոր:

38 Թվարկվածներից որո՞նք պատճառ հանդիսացան պարսից արքայի կողմից Հայոց արքա Խոսրով IV-ի գերեվարման համար.

- 1) Փոքր Հայքի երկու մասերի միավորումը
- 2) թագավորի ինքնուրույն հարաբերությունները հռոմեական կայսեր հետ
- 3) Խոսրով IV-ի ամուսնությունը Մանվել Մամիկոնյանի դստեր հետ
- 4) Համագասպ Մամիկոնյանին հայոց սպարապետ նշանակելը
- 5) Սահակ Պարթևին հայոց կաթողիկոս նշանակելը

39 Գտնել սխալ փաստարկները.

- 1) Սահակ Պարթևը կարողացավ չեզոքացնել իրեն հակաթոռ նշանակված ասորի Շամուելի գործունեությունը:
- 2) Վաչե Մամիկոնյանը մագքութներին ջախջախել է Օշականի Ցլու գլուխ լեռան մոտ:
- 3) Տրդատ Մեծը հազարապետ էր նշանակել Արտավազդ Մանդակունուն:
- 4) Արիստակես կաթողիկոսի սպանությունից հետո կաթողիկոս է դարձել նրա ավագ եղբայր Վրթանեսը:
- 5) Տիրան արքային ձերբակալել էր Ատրպատականի մարզպան Ատրվշնասպը:

40 Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Կիլիկիայի հայերի նոր կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ.Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:
- 2) Հաճրնի 1920 թ. ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր Պետրոս Սարաճյանը, պաշտպանության ուժերի հրամանատարը՝ Սարգիս Ճեպեճյանը:
- 3) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին-քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 4) ԱՄՆ-ի վարչապետ Վուդրո Վիլսոնը համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:
- 5) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել Անգլիայի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:

41 Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Պարթևստանում Վաղարշ I Արշակունու գահ բարձրանալը
- 2) Հռանդեայի (Եռանդ) ճակատամարտում հռոմեացիների պարտությունը
- 3) Արեգ–Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում
- 4) Հայ հայրենասերների դիմադրությունը Կորբուլոնի զորքերին Տարոն գավառում
- 5) հայոց Բակուր Արշակունուն գահընկեց անելը և Հռոմ տանելը
- 6) հույն մատենագիր Հիպպոլիտիսի «Ժամանակագրության» գրվելը

42 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենհայմի՝ Արևմտյան Հայաստանի համար 6 կետից բաղկացած բարենորոգումների ծրագրի կազմումը
- 2) Ադանայի նահանգում 30 հազար հայերի կոտորածը
- 3) Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցության ստեղծումը
- 4) Պողոս Նուբար փաշային Եվրոպայում կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ նշանակելը
- 5) Բալկանյան առաջին պատերազմի սկիզբը

--	--	--	--	--

43 Տարեթվերը համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

- Ա. հայ–արաբական դաշնագրի կնքումը
Բ. Արմինիա փոխարքայության կազմավորումը
Գ. Հայաստանի վերամիավորումը Թեոդորոս Ռշտունու կողմից
Դ. Խաչափայտի վերադարձը Երուսաղեմ
Ե. Քաղիսիայի ճակատամարտը

- 1) 636 թ.
- 2) 639 թ.
- 3) 637 թ.
- 4) 701 թ.
- 5) 631 թ.
- 6) 652 թ.

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

44 Կատարել համապատասխանեցում.

Ա. Գրիգոր Արեշյան
Բ. Արուս Ոսկանյան
Գ. Կարո Հալաբյան

Դ. Հայկանուշ Դանիելյան
Ե. Լևոն Քալանթարյան

- 1) երգիչ
- 2) երկրաբան
- 3) դերասան
- 4) բժիշկ
- 5) ճարտարապետ
- 6) ռեժիսոր

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

45 Ստորև տրված պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Զգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը.

- 1) Ռուբինյան իշխանության գոյությանը սպառնում էին ոչ միայն Բյուզանդիան, այլև սելջուկները, ուստի Կոստանդին իշխանը հարկադրված էր պայքարել երկու թշնամիների դեմ:
- 2) Խաչակիրների երկու բանակներ 1096 թ. մտել էին Կիլիկիա և ձեռնամուխ եղել Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը:
- 3) Մանազկերտի ճակատամարտից հետո սելջուկների մի մասը հաստատվել էր Փոքր Ասիայում և այստեղ ստեղծել իրենց պետությունը՝ Իկոնիայի սուլթանությունը:
- 4) Կիլիկիայի կառավարիչ նշանակված Ապլղարիպ Արծրունուն էին հանձնվել Մսիս, Ադանա, Տարսոն քաղաքները և Լամբրոն ու Պապեռոն բերդերը:
- 5) Փիլարտոս Վարաժնունին, հենվելով հիմնականում խաչակիրներից կազմված զինուժի վրա, կարողացավ որոշ ժամանակ կանգնեցնել սելջուկների առաջխաղացումը դեպի հայկական իշխանության սահմանները:
- 6) Խաչակիրները համագործակցել են Կիլիկիայում ստեղծված հայկական իշխանության հիմնադիր Ռուբեն իշխանի հետ:

Բ ՄԱԿԱՐԴԱԿ

46 Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Անահիտը հայոց դիցարանում մեծարվել է «Ոսկեմայր» տիտղոսով:
- բ. Արգիշտի I-ի գործերը Զագրոսյան լեռներով հասել են մինչև Պարսուա, որը հետագայում կոչվել է Պարսկահայք:
- գ. Վարչական առումով Վանի թագավորությունը բաժանված էր միավորների, որոնք կոչվում էին մարզեր:
- դ. «Մահմանապահ կուսակալ»-ը Արտաշեսյան թագավորության շրջանի գործակալություններից է:
- ե. Աքեմենյանների օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր սատրապ:
- զ. Արարատյան համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի «խորհրդականներ»:
- է. Հայկազուն-Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում երկրի արքան հայտնի էր «Հայոց թագավոր» տիտղոսով:
- ը. Արարատյան համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի բացարձակ միապետություն էր:

- 1) ա, գ, ը
- 2) գ, ե, է
- 3) բ, դ, է
- 4) գ, դ, է

47 Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Սյունիքում կազմավորված կիսանկախ իշխանությունները կոչվել են աղնախներ:
- բ. Կովկասում 1846 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կովկասի փոխարքայություն:
- գ. 1826–1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի օրերին մի խումբ հայ մտավորականների մշակած ազատագրական նախագծի համաձայն՝ ռուսական կայսր Նիկոլայ I-ը կրելու էր նաև «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:
- դ. Արևելյան Հայաստանի տարածքում ռուսական իշխանությունների ստեղծած և 12 տարի գոյություն ունեցած վարչական միավորը կոչվում էր Երևանի նահանգ:
- ե. Վերին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան կալան ռուս գրող Ա. Պուշկինն անվանել է «Արզրումի (Էրզրում) բանալի»:
- զ. Ռուսաստանի կազմում Շամքոր կենտրոնով 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կասպիական մարզ:
- է. Գ. Գոլիցինի փոխարեն նշանակված Ի. Վորոնցով-Դաշկովի պաշտոնը կոչվում էր Կովկասի փոխարքա:

- 1) գ, ե, է
- 2) բ, դ, է
- 3) ա, գ, է
- 4) գ, դ, գ

48

Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից կամ հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Սարդուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանը կրկին հասավ Պարսից ծոց:
- բ. Վանի թագավորության և սկյութների միջև հաստատված դաշնակցային հարաբերությունների հետևանքը վերջիններիս՝ Փոքր Ասիայի արևելքում հաստատվելն էր:
- գ. Վանի արքայատոհմից իշխանության անցումը Հայկագուններին տեղի ունեցավ Ասորեստանի ռազմական միջամտության և երկրի ներսում ծագած խռովությունների հետևանքով:
- դ. Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական բոլոր տարածքները, բացառությամբ Փոքր Հայքի, միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ:
- ե. Տիգրանակերտի անկման պատճառն այն էր, որ քաղաքը պաշտպանող օտարազգի վարձկանները, կաշառվելով Լուկոլլոսի կողմից, հռոմեացիների առջև դավաճանաբար բացեցին դարպասները:
- զ. Ակցիումի ճակատամարտից հետո հայ-պարթևական միացյալ ուժերի հաղթության շնորհիվ Հայաստանում գտնվող հռոմեական լեգեոնները դուրս շարվեցին երկրից:
- է. Տիգրան III-ից հետո առանց Հռոմի համաձայնության գահ բարձրացավ Տիգրան IV-ը և այդ պատճառով թագավորեց որպես անկախ միապետ:

- 1) բ, դ, ե, է
- 2) բ, գ, է
- 3) ա, ե, գ, է
- 4) ա, դ, գ

49

Թվարկվածներից որո՞նք Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման հետևանքներից չեն.

- ա. Հայաստանն աստիճանաբար ագրարային երկրից վերածվեց արդյունաբերական հանրապետության:
- բ. Կրճատվեց խորհրդահայ մտավորականության և ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի քանակը:
- գ. Բանվոր դասակարգի քանակը մի քանի անգամ աճեց:
- դ. Առաջացրեց բնապահպանական խնդիրներ:
- ե. Հրազդան գետի վրա հիդրոէլեկտրակայանների կառուցումը հանգեցրեց Սևանա լճի մակարդակի իջեցմանը:
- զ. Ստեղծվեցին մի շարք կոմունաներ, արտելներ, սովխոզներ:
- է. Հայաստանի խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կրճատվեց 30 %-ով:

- 1) ա, դ, է
- 2) բ, գ, է
- 3) դ, ե, գ
- 4) բ, գ, է

50

Իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մոսկվայում ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստը Լեոնային Ղարաբաղի հարցի վերաբերյալ
- բ. Սպիտակի աղետալի երկրաշարժը
- գ. Հատուկ կառավարման կոմիտեի ստեղծումը ԼՂԻՄ–ում
- դ. հայ բնակչության կոտորածը Մումգախիում
- ե. «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- զ. Կ. Դեմիրճյանի ազատվելը ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնից
- է. Մ. Գորբաչովի դիմումը «Ադրբեջանի և Հայաստանի աշխատավորներին, ժողովուրդներին»
- ը. «Ղարաբաղ» կոմիտեի վերանվանվելը «Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտե»–ի
- թ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը

- 1) ա
- 2) գ
- 3) թ
- 4) ը

51

Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հռոմի դրածո Արտավազդ III–ի վտարումը Հայաստանից
- բ. Արտավազդ II–ի եղերական մահը
- գ. հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը
- դ. Առաջին եռապետության կազմավորումը Հռոմում
- ե. Արտաշես II–ի դավադիր սպանությունը
- զ. Խառանի ճակատամարտը
- է. Պարթև թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ հռոմեացիների վտարումը Ասորիքից, Կիլիկիայից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից
- ը. հռոմեա–պոնտական պատերազմների ավարտը
- թ. Կրասոսի պարթևական արշավանքի սկիզբը
- ժ. Միհրդատ Եվպատորի մահը

- 1) բ
- 2) է
- 3) գ
- 4) թ

52

1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունների տրված շարքում ո՞րն է չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Կարսի հանձնումը թուրքերին
- բ. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից
- գ. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից
- դ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- ե. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- զ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- է. Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- ը. Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- թ. Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը

- 1) գ
- 2) զ
- 3) դ
- 4) է

53

Հրամանատարների անունները համապատասխանեցնել 1914–1915 թթ. ձևավորված կամավորական ջոկատներին.

1. I ջոկատ	ա. Վարդան
2. III ջոկատ	բ. Ն. Աղբալյան
3. V ջոկատ	գ. Անդրանիկ
4. VI ջոկատ	դ. Համազասպ
5. VII ջոկատ	ե. Հ. Արդուրյան
6. VIII ջոկատ	զ. Դրո
	է. Ա. Ջանփոլադյան

- 1) 1–գ, 2–ա, 3–բ, 4–է, 5–դ, 6–զ
- 2) 1–զ, 2–ա, 3–դ, 4–է, 5–գ, 6–բ
- 3) 1–ա, 2–զ, 3–դ, 4–զ, 5–է, 6–է
- 4) 1–զ, 2–դ, 3–ա, 4–է, 5–է, 6–բ

54

Ընտրել այն պնդումները, որոնք արտացոլում են Լևոն II-ի ներքին ու արտաքին քաղաքականության արդյունքները.

- ա. Լիակատար հաջողությամբ պսակվեց Անտիոքի համար պայքարը, այն միացվեց Կիլիկյան Հայաստանին:
- բ. Կարգավորվեց երկրի դրամական շրջանառությունը:
- գ. Նա կարևոր հաղթանակներ տարավ մամլուքների նկատմամբ:
- դ. Հայոց պետությունը ստեղծեց ռազմական և առևտրական նավատորմ:
- ե. 1216 թ. նա գրավեց Անտիոք քաղաքը և իշխանությունը հանձնեց իր ազգական Ռայմոնդ-Ռուբենին:
- զ. Վերաշինվեցին և բարեկարգվեցին Այաս և Կոռիկոս նավահանգիստները:
- է. Նա այդպես էլ չկարողացավ թագավորական տիրույթներին միացնել Լամբրոն բերդը:
- ը. Թագավորը արտոնություններից զրկեց Վենետիկի և Ջենովայի վաճառականներին:

- 1) բ, գ, է
- 2) ա, բ, գ, է
- 3) բ, դ, է, գ
- 4) դ, է, ը

55

Բերված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի ազատագրությունը, ըստ Հ. Էմինի ծրագրի, պետք է իրականանար միայն հայերի ուժերով՝ օտար լծի դեմ համաժողովրդական ապստամբության շնորհիվ:
- բ. Արևելյան Վրաստանն ընդգրկող Քարթլի-Կախեթի թագավորության սահմաններում էին ներառված հարավային Հայաստանի մի քանի գավառներ՝ Լոռին, Փամբակը, Շամշադինը, Սյունիքը, Ախալցխան:
- գ. Ռուսական արքունիքը Հայ եկեղեցու միջոցով իր ազդեցությունն էր պահպանում նաև արևմտահայության և գաղութահայության վրա:
- դ. Բեռլինում մեծ տերությունների ներկայացուցիչներն ուշադրությամբ ծանոթացան Մ. Խրիմյանի գլխավորած հայ պատվիրակների խնդրագրերին և նրանց թույլ տվեցին մասնակցել վեհաժողովին:
- ե. 1877–1878 թթ. պատերազմի օրերին կրկին ապստամբած գեյթունցիների պայքարի արդյունքում Մարաշի փաշան ստիպված է լինում Պապիկ իշխանին ճանաչել Ջեյթունի քաղաքագլուխ:
- զ. 1903 թ. գարնանը Սասունի հայտնի Շենիկ գյուղում ստեղծվել է ինքնապաշտպանական ղեկավար մարմին՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ:
- է. Դժոխք Հրայրը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:

- 1) գ, է, է
- 2) բ, դ, գ
- 3) գ, է, գ
- 4) ա, դ, է

56

Գտնել ճիշտ պնդումները.

- ա. Ք. ա. VII դարի առաջին կեսին Հայկական լեռնաշխարհի հարավ-արևմուտքում վերականգնված Հայկագունների իշխանությունը համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրների Արմե-Շուբրիա պետական կազմավորմանը:
  - բ. Ք. ա. 609 թ. Վանն արդեն Պարույր նահապետի իշխանության տակ էր:
  - գ. Տիգրան Երվանդյանին հաջորդել է նրա որդի Վրույրը:
  - դ. Հայերի ապստամբությունը ճնշելու համար Դարեհ I-ը ուղարկել է պարսիկ զորավար Վեհմիհրշապուհին:
  - ե. Ըստ Պատմահոր հաղորդման՝ Պարույր նահապետը միավորել է Սևանա լճից մինչև Տիգրիս ընկած ողջ տարածքը:
  - զ. Տիգրան Երվանդյանը մտերիմ հարաբերություններ ուներ պարսից արքա Կյուրոս Կրտսերի հետ:
  - է. Ք. ա. 580–570–ական թթ. նշանավոր դարձած Երվանդ I Սակավակյացի անունով նոր արքայատոհմը կոչվել է Երվանդական, Երվանդյան կամ Երվանդունի:
- 1) բ, դ, է
  - 2) ա, բ, է
  - 3) գ, դ, զ
  - 4) ա, գ, է

57

Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1. 1920 թ. հունվար	4. 1920 թ. օգոստոս
2. 1920 թ. ապրիլ	5. 1920 թ. սեպտեմբեր
3. 1920 թ. մայիս	6. 1921 թ. սկիզբ

Իրադարձություն

- ա. Այնթապի ինքնապաշտպանության սկիզբը
  - բ. թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը
  - գ. Մարաշի գրավումը թուրքերի կողմից
  - դ. ՀՀ պատվիրակության գործուղումը Մոսկվա
  - ե. «Հայկական լեգեոնի» լուծարումը
  - զ. «Ինքնավար Սյունիքի» հռչակումը
  - է. Այնթապիցիների՝ իրենց քաղաքը հարկադրված լքելը
- 1) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ
  - 2) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-է, 5-բ, 6-է
  - 3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-է, 5-դ, 6-է
  - 4) 1-զ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-է, 6-է

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում համայնքային ինքնավարությունները կոչվել են զեմստվոներ:
- 2) Կոմիստերնի բարձրագույն խորհրդի նախաձեռնությամբ Մոսկվայում կայացած խորհրդաժողովը կոչվում էր Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումար:
- 3) Արևելահայերի Հայոց ազգային համախորհրդակցության որոշմամբ ձևավորված օրենսդիր մարմինը կոչվել է Ազգային ժողով:
- 4) Հ. Քաջազնունու հրաժարականից հետո ստեղծված ՀՀ կառավարությունը հայտնի է «բյուրո-կառավարություն» անունով:
- 5) Ալեքսանդրապոլում բոլշևիկների ստեղծած ապստամբության ղեկավար մարմինը կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե:
- 6) Փետրվարյան ապստամբության հաղթանակից հետո Երևանում ստեղծված իշխանության մարմինը կոչվում էր Հայաստանի փրկության կոմիտե (ՀՓԿ):
- 7) Այն կազմակերպությունը, որին խորհրդային իշխանություններն օգտագործում էին պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում, կոչվում էր «Ազատ եղբայրության եկեղեցի» կամ «Նորացված եկեղեցի»:
- 8) Հայ ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու և ազգային հիմնախնդիրներին հետամուտ լինելու նպատակով ԱՄՆ-ում Հայ հեղափոխական դաշնակցության կողմից ստեղծված կազմակերպությունը կոչվում է Հայկական ազգային կոմիտե:
- 9) Ի. Ստալինի մշակած «Ռուսաստանի և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» ստացել է «Ինքնիշխանության ծրագիր» անվանումը:

Գտնել սխալ պատասխանները.

Օտարների կողմից Հայաստանն անվանվել է՝

- 1) Հարմինույա
- 2) Ուրարտու
- 3) Սոմխեթի
- 4) Բիայնիլի
- 5) Հայասա
- 6) Արմինա
- 7) Հայք
- 8) Հայաստան

60

Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական պատճառներ կամ հետևանքներ.

- 1) Կոստանդին II կայսեր կողմից Թեոդորոս Ռշտունուն ազատ արձակելու պատճառը Հայաստանը Բյուզանդական կայսրության ոլորտում պահելն էր:
- 2) Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառը զարգացած ավատատիրության շրջանում գոյություն ունեցող ավատատիրական մասնատվածությունն ու իշխանների կենտրոնախույս ձգտումներն էին:
- 3) Ժառանգական նախարարական խոշոր հողատիրության աճի հետևանքով թագավորական հողատիրությունը կրճատվում և ամփոփվում էր Բարձր Հայքում գտնվող Ոստան Հայոց գավառում:
- 4) Խաղամախյայի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:
- 5) Հայ-վրացական զինակցության արդյունքում սելջուկների լծից ազատվեցին Հայաստանի կենտրոնական ու հարավային շրջանները:
- 6) Թորոս I-ի կողմից Մանդակեի որդիներին մահապատժի ենթարկելու պատճառը հայոց Գագիկ II թագավորի սպանությունն էր:
- 7) IX դարի վերջին Խլաթի ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու պատճառը հայ-բյուզանդական 893 թ. կնքված պայմանագիրն էր:
- 8) Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր 1137 թ. Կիլիկիա արշավանքի պատճառը Թորոս I-ին միջերկրածովյան շրջանից դուրս մղելն էր:

61

Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Պետրոս I-ի՝ Անդրկովկաս արշավելու հետևանքով ռուսական զորքերը հաստատվեցին Սև ծովի հարավային ափերին:
- 2) Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին միացման հետևանքով արևելահայերը ազատվեցին գաղութային ճնշումներից:
- 3) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը ձեռք բերեց Անդրկովկասի սևծովյան առափնյա շրջանները՝ Փոթի նավահանգստով:
- 4) Բեռլինի պայմանագրով Օսմանյան կայսրությունը հետ ստացավ Բայազետը:
- 5) 1862 թ. Ջեյթունի ապստամբության ժամանակ զեյթունցիների հետ օսմանյան կառավարության փոխզիջման գնալու պատճառը Ռուսաստանի կողմից Թուրքիային պատերազմ հայտարարելու սպառնալիքն էր:
- 6) Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ ցարիզմի կողմից հայ կամավորական ջոկատների ցրման գլխավոր պատճառը հայերի անկախական ձգտումներն էին:
- 7) Անգլիայի և Ֆրանսիայի կողմից 1915 թ. Դարդանեղի գործողությունը ձեռնարկելու պատճառը Կիլիկիայի և արաբական տարածքների զերմանական զորքերի ռազմակալման կասեցումն էր:
- 8) Համիդյան ցեղասպանական քաղաքականության արդյունքում 1890-ական թթ. 300 հազար հայ ոչնչացվեց և նույնքան էլ արտագաղթեց տարբեր երկրներ:

62

Թվարկվածներից որո՞նք են տեղ գտել Մովսես Սարաֆյանի կազմած Հայաստանի ազատագրության ծրագրում.

- 1) Հակաթուրքական պայքարի մեջ անհրաժեշտ էր ընդգրկել նաև Արցախի մելիքներին՝ նրանց տրամադրելով ռազմական հանդերձանք և զենք:
- 2) Հայաստանի կառավարությունը Մոսկվայում պետք է ունենար իր դեսպանը:
- 3) Կասպից ծովի ափին Հայաստանին պետք է տրամադրվեր նավահանգիստ:
- 4) Առաջարկվում էր Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- 5) Հերակլ II-ը կարող էր հայ, ռուս և վրացի զինվորներ ուղարկել Երևան և գահընկեց անել տեղի խանին:
- 6) Հայաստանի մայրաքաղաք էր դառնալու Վաղարշապատը կամ Անին:
- 7) Հայոց թագավորի ընտրությունը պետք է կատարեր ռուսական կայսրը, իսկ օծումը պետք է տեղի ունենար Էջմիածնում:
- 8) Հայաստանն ազատագրելուց հետո պետք է ստեղծվեր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնար Հայաստանի թագավոր:

63

Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) ՀՀ-ի՝ բարձրությամբ երկրորդ լեռնագագաթ Կապուտջուղն ունի 3925 մ բարձրություն:
- 2) Հայկազուն-Երվանդականների թագավորությունը երկրորդ համահայկական թագավորությունն է:
- 3) Հայկական լեռնաշխարհի կենտրոնով ձգվում է Հայկական Տավրոս լեռնաշղթան, որը սկսվում է Մեծ Արարատից:
- 4) Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Հայոց մեծ թվականի սկիզբը:
- 5) Թորգոմա տունը գտնվել է Եփրատի վերին ավազանում և հիշատակվում է դեռևս Ք. ա. XX-XVIII դարերում:
- 6) Բեհիսթունյան արձանագրության պարսկերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Արմինա:
- 7) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արմավիր մայրաքաղաքը:
- 8) Վանի թագավորության շրջանից հայտնի մեհենագրային համակարգն ունի բնիկ տեղական ծագում, այն բաղկացած էր շուրջ 300 նշաններից:

64 **Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.**

- 1) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ զեներալներից 6-ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
- 2) Կուրսկի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացավ օդաչու Սերգեյ Բուռնազյանը:
- 3) Հայկական 76-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիան, որ կազմավորվել էր դեռ 1920-1922 թթ. Հայաստանում, հատկապես աչքի ընկավ Ստալինգրադի ճակատամարտում և վերակազմավորվեց 51-րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի:
- 4) Հայ ժողովրդի ավելի քան 160 000 զավակներ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:
- 5) Խորհրդա-ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 6) 408-րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 7) Փառքի 3-րդ, 2-րդ և 1-ին աստիճանի շքանշաններով պարգևատրված 27 հայ ռազմիկներ դարձել են զինվորական այդ շքանշանի լրիվ ասպետներ:

65 **Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.**

- 1) Սարգիս Կուկունյանի արշավանքը
- 2) Թավրիզում «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը
- 3) Գում Գափու թաղամասում հնչակյանների կազմակերպած խաղաղ ցույցը
- 4) Գյալիսորի ձորի կռիվը Արաբոյի խմբի կողմից
- 5) Խանասորի արշավանքը
- 6) Բաբշենի կռիվը
- 7) Բաբը Ալիի ցույցը
- 8) Աղբյուր Սերոբի սպանությունը

66 **Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

- 1) Անիի Սմբատաշեն պարիսպների կառուցման ավարտը
- 2) Աշոտ Երկաթի կողմից հակաարաբական դաշինքի կնքումը Կոստանդնուպոլսում
- 3) Դոդսի ճակատամարտը
- 4) Դվինի ամիրայության միացումը Բագրատունյաց թագավորությանը
- 5) Գագիկ I-ի գահակալման սկիզբը
- 6) Սմբատի փոխարեն Գագիկ Արծրունուն խալիֆի կողմից Հայաստանի թագավոր ճանաչելը
- 7) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդական կայսրությանը

--	--	--	--	--	--	--

67 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արմֆանի բացումը
- 2) Հանրապետության առաջին պետական դրամատիկական թատրոնի բացումը
- 3) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը
- 4) խորհրդահայ ճարտարապետների միության ստեղծումը
- 5) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի գործունեության ավարտը
- 6) Լոզանի կոնֆերանսի ավարտը
- 7) Լենինականի (Գյումրի) պետական թատրոնի հիմնումը

--	--	--	--	--	--	--	--

68 Հեթանոսական աստվածների պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնները համապատասխանեցնել աստվածների անուններին.

- Ա. Արեգ–Միհր
- Բ. Անահիտ
- Գ. Տիր
- Դ. Արամազդ
- Ե. Վահագն
- Զ. Նանե

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

- 1) Շիրակ գավառի Անի ամրոց
- 2) Տուրուբերան նահանգի Աշտիշատ ավան
- 3) Եկեղյաց գավառի Թիլ ավան
- 4) Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոց
- 5) Դերջան գավառի Բագառիճ ավան
- 6) Այրարատ նահանգի Երազամույն վայր
- 7) Եկեղյաց գավառի Երիզա ավան

69 Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- Ա. Վարդանանց պատերազմը
- Բ. Դվինի եկեղեցական առաջին ժողովի գումարումը
- Գ. Ս. Հռիփսիմե տաճարի կառուցումը
- Դ. Լևոն II-ի թագադրումը
- Ե. Դվինի եկեղեցական երկրորդ ժողովի գումարումը
- Զ. Ներսեհապատի ճակատամարտը
- Է. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը

- 1) Հովհաննես Սսեցի
- 2) Գրիգոր Զ Ապիրատ
- 3) Հովհաննես Ա Մանդակունի
- 4) Ներսես Բ Բագրևանդացի
- 5) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- 6) Կոմիտաս Մամիկոնյան
- 7) Ներսես Գ Տայեցի
- 8) Բարզեն Ա

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

70 Ստորև տրված պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Միայն է», «Զգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը.

- 1) 1990 թ. նոյեմբերին ընդունված առաջին սահմանադրական օրենքով մինչև ՀՀ նոր սահմանադրության ընդունումը դադարեցվում էր Անկախության հռչակագրի հիման վրա ընդունված օրենքներին հակասող դրույթների գործողությունը:
- 2) 1990 թ. Անկախության հռչակագրով հաստատվում էր ՀՀ վճռակալությունը՝ Արցախն իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:
- 3) Հայաստանի անկախության հանրաքվեից հետո՝ նույն տարվա սեպտեմբերին, Հայաստանի ՆԳՄ կառույցում ստեղծվեց Հատուկ գունդը:
- 4) ՀՀ նոր սահմանադրության նախագծի մշակմամբ զբաղվում էր 1991 թ. նոյեմբերին ստեղծված ՀՀ ԳԽ-ի սահմանադրական հանձնաժողովը:
- 5) Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը ծառայում էր որպես պետության իրավական կարգավիճակը որոշող հիմնական փաստաթուղթ:
- 6) ՀՀ Սահմանադրությունը դրեց ամբողջատիրական համակարգից ավտորիտար պետության անցնելու իրավական հիմքը: